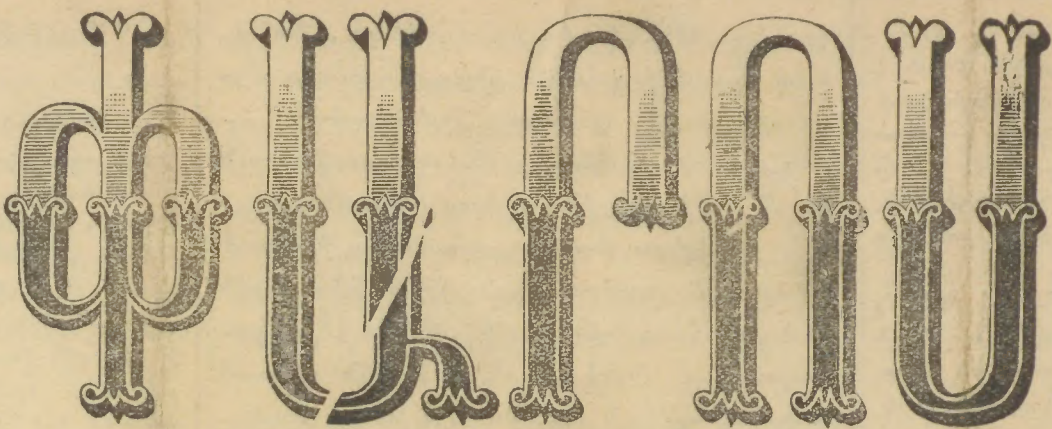

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԼՓԱՐ

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն
ակտի է ուղղել առ

ՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՐՈՍ ԼԵԱԳՐԻ
Պազար Մուրուր, ԳԱԶԻՐԷ

Direction du journal PAROS
Bazar Mourour, CAIRE Egypte

Լ Ի Ա Պ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

ԿՐ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ՉՈՐԵՔՆԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Եզրագրութիւնի սահմանը 80
» » վեցամսեայ » 50
Օսար երկիրներ սահմանը 25
» » վեցամսեայ » 14
Թղթագրութիւնի ծախսը խմբագրութեան վրայ է:

Խմբագրութեան ուղղութեամբ նամակ կամ այլ գրութիւն եւ չի տրուիր:

“ՓԱՐՈՍ”-Ի ԲԱՐԵՎԱՄՆԵՐՈՒՆ

Իրիկուան դէմ էր:

Գործիչի վաճառատան փայլուն ցուցա-
փեղկերուն առջեւ կեցած՝ կը դիտէր այն հիւս-
նայի խաղաղները որոնք կաղանդը կաւեւեւեւ
Թանկագին պէտքերն էր, իշխանութիւն պէս
հազուադէպ, արհեստներու կատարելագործու-
թիւնը կը խոստովանէին իրենց մամէ ժառանգ
չրթներով:

Մանկական երկաթուղիներ, երկաթէ ձի-
եր, մարդ չի մեռցնող թրամվէյներ, կապարէ
զինուորներ և ուրիշ հազար ու մէկ խաղաղե-
ր, իրենց չլացնող տեսքով հիացում և վար-
մանը կը գրաւէին ազգային ետին և անդուստ
մարմալ մը կուտան նորէն ուղայ բլլալու:

Հողեկան այս քաղցր տաղանդներ մէջն
էի, երբ տառնէն տաներէր տարեկան երկու
աղանդներ քովիկա կանգ առին: Ընդարարցու-
թեամբ ոգեւորուած աչքերով պահ մը այդ
աղանդ բաները դիտելէն վերջը՝ անոնցմէ մէ-
կը ընկերովը դառնալով:

—Մօ՛, Կարախ, ըստ, նայէ ծօ՛, առա-
ջամէտէ պէտքերնը պիտէ մենէ աղէկ են,
նայէ՛ խոնարհութեամբ հազեր են:

Երկու հայ աղանդներ էին ասոնք, աղքա-
տին հաւաքը ու զրկուածին բարձր էր այդ,
Աստուծոյ ուղղութեամբ և մարդկութեան երեւոյն
նետուած: Այդ հայ մանկան—գաղթականի զաւ-
ւակ, հազուադէպ կը ցուցանէին աղբէն—
խորհրդածութեան մէջ անոնի գառն շեշտ
մը կար որ չէր կրնար անտարբեր թողուլ զիս-
եւ ճամբաս շարունակեցի մտածելով:

* * *

Անէ մը Մանուկ է. աղքատ, մանուկ
Աստուծոյ մը ծնունդն է. հեռուապէս ուրբան
ալ սկիւղովի ըլլայ մարդ, անպատճառ այդ
քրիստոնէական տօնին օրը մանուկները միտ-
քը կուգան:

Պիտի մեղադրութիւնը արդեօք, երբ առաջինը
ըլլանք մեր խեղճ գաղթական աղայ համար
բան մը ընելու պարտքը զգայնացնելուն: Նոյն
խոսքով մեղադրութիւնը ալ, հոգ չէ. ամեն
բարեւ գործ՝ իր կատարման մէջ հաճոյք կը
պատճառէ, և որտի հաճոյքները գեղեցկա-
գոյններն են:

Մեր գաղթական աղանդը՝ առաջիկայ առ-
նելուն առթիւ ամենէն տխուր կերպով գի-

տակից պիտի ըլլան իրենց տարաբաշխ կա-
յութեան: Ոչ տուն ունին ոչ տեղ, հազուադ-
էպ կայ, գլխաւոր չի կայ, բան մը չի կայ վեր-
ջագոյն:

Վերջի տարիներու գործադուլներէ
ամենէն աւելի տուժողները մեր մանուկ, պղ-
տիկ հայրենակիցներն են: Մենք մեր ու-
նեցածը կտրուտիք, իսկ անոնց ապագան
վառնդի մէջ է:

Այս գործադուլներէն դարձան մը չէ
մեր փնտռածը. այդ հոգը տառնաւ են
մենէ կարող աղայներն, որոնք իրենց սր-
բախտով գործը պիտի սկսին երբ մեր ներկայ
որբերը... պիտուր կարծենք դառնան:

Մինչև այն ատեն, գեռ շատ ջուր կըր-
նայ անցնել Գառն-Էլ-Նիլի կամուրջին տակէն:

Վայրկենական պատրանք մը և խարու-
սիկ գարման մը ընծայելու համար Գահիրէի
մանուկ գաղթականներուն, մտածեցինք թէ
Փարոսը կրնայ օգտակար ըլլալ անոնց, իր
սիւնակները բանալով զգացումի և սրտի տէր
ընթերցողներուն առջեւ:

Մեր գիտատարութիւնը պզտիկ հանգա-
նակութիւն մը բանալ է որմէ գոյացած գու-
մարով ամենէն կարեւոր հագնելիքները գնել
եկեղեցւոյ չըջալիսին մէջ պատասխարուած
գեռատի գաղթականներուն:

Ասոր կօշիկ մը առլ, մէկային զայդ մը
գուլպայ, միւսին շապիկ մը և ուրիշի մը
գլխարկ:

Զայդ մը նոր կօշիկը աղայ մը կրնայ եր-
ջանկացնել:

Մենք մեծ գումարներու պէտք չի կայ.
տիկնով մը քսան, պարտնի մը քառասուն և օ-
րիորդի մը հինգ դրոշը իրարու քով գալով՝
կրնան շատ մը աղանդներու ուրախութիւն
պատճառել այս տօնական օրերուն մէջ:

* * *

Յառաջիկայ թիւէն սկսեալ պիտի հրա-
տարարենք ամեն անոնց անունները որոնք ի-
րենց նուէրները մեզ զրկեն:

Մեզ հասած գումարները հետզհետէ
պիտի յանձնենք Առաջնորդական Տեղապահ
Տ. Յակոբ Աշոտ Մ. վարդապետին սրուն ձեռ-
ներէցով թանկէ պիտի խնդրենք այդ գումար-
ները իրենց նպատակին ծառայեցնելու խը-
նամբը:

Մեր բաժանորդներու, ընթերցողներու,
եզրագրութիւնի հայ հասարակութեան զգացում

ներուն վրայ վերջապէս մեծ հաւատք ունինք
և կը յուսանք որ թէ՛ Աղեքսանդրիւս թէ՛ Գա-
հիրէ և թէ՛ գիւղերը գտնուող մեր բարե-
կամները պիտի վառնան մանակցիլ այս աղ-
նիւ գործին որ գեղեցիկ տալիս մը պիտի
ըլլայ իրենց մարդասիրական զգացումներուն
մէկ նոր ապացոյցը տալու:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐՈՅ ԳՈՐԾԵՐ

(ՆԱԽԱԿ ԱՌ. ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐՈՅ, 22 դեկտեմբեր

Յարգաւոր ընթերցող փառաւի՛ կը տեսնեմ որ
չա՛տ կը գրաւիր Գահիրէի և ոչ պէտք եղածին
չա՛տ Աղեքսանդրիւս գործերով: Այս միջոցաւ մեր
Աղեքսանդրիւս ընկերութեան վերակազմութեան
խնդիրը կը դրոշմեցունէ բազմաթիւ լուր ազգային
ները և կը փախալի որ ձեր պատ. թերթին մէջ
հրատարակու գրութիւն անոր վրայ:

Լսած էք անշուշտ թէ ինչե՛ր բառերուն անոր
մասին: Թաղական խորհրդայ յարգելի անդամները՝
տարածաշրջանային գրառարարներու առաջին տանելու համար,
որոնք ինչ մը երկար տեսցին, իրենք իսկ նախա-
ձեռնութիւն ունեցան այդ ընկերութիւնը վերակազ-
մելու: Ուստի ընդհանուր ազգայնոց հրապարակե-
րուցէն որոնց մէջ, պէտք է շեշտել, ընկերութիւնը
«անկերպարան» կոչուած էր և «կազմակերպութիւն»
բառը գործածուած: Հետեւորար, լուր հայերն ընդ
որս ստորագրեալ, փութացինք երթալ այդ գու-
մարման որ տեղի ունեցու թաղ. խորհրդարանի մեծ
սրահին մէջ: Հոն թաղական խորհրդակցողները յայ-
տարարեցին որ թէ՛ Էլ-Նիլի իրենք իսկ հրապարակ-
ելու զմեզ, լայն օրակցի կարեւորութիւնը մասնակցիլ վի-
ճարման թիւներուն, նախ և առաջ սրտաւոր վեր-
ապարդրութիւն տալ թէ յանձն կառնուէր ան-
գաղթական վերակազմելու ընկերութեան: Փափուկ
ձեռակերպութիւն մըն էր այս:

Եւ սակայն գիտէին որ խնդիրը ոչ թէ նոր
անդամներ տեսցունելու վրայ էր, այլ անկերպա-
րան կոչուած մարմինը կազմակերպելու վրայ, և
մասնաւոր լուր հայերուն մասնակցութեամբ, այ-
սինքն ժողովուրդին կողմէ, որպէս զի տարածու-
նուած կասկածները փարատին և կարենան մաս-
նակցիլ ամեն անոնք որ մինչև այն ատեն հեռու
մնացած էին, իրաւար նկատելով այդ ընկերու-
թիւնը coterie մը և ոչ թէ ամենուն գիւրամառ-
շէլի մարմին մը:

Երբ որ հանձնարարեցին ստորագրել, լայն այս կերպով թաղ-
խորհրդայ ինչ տառերով թանկ ձեռք ձգեց. չէ՞ մի
որ ընկերութեան մը անգամը կրնայ ուղած ատենը
հրապարական տալ, մանաւանդ երբ կը տեսնէ թէ
գործերն ազդրանաւոր կերպով կը տեսնուին:

Եւ չեմ տարակուսիր ըստ թաղ. խորհրդի
մեծապարգ. անդամներուն բարեմտութեանը վրայ.
մինչև ի հարկին, զրապարտութիւն կը համարիմ
անոնց նկատմամբ տարածուած զրոյցները. լայն մի
և նոյն ատեն հարկադրուած եմ խոստովանելու թէ
անգիտակցաբար կը մեղանշեն:

Ի՞նչ, բարեգործական ընկերություն մը վերա-
կազմակերպելու օրուն միակ յանցանքը եղած է
մինչև արդի ժամանակները շատ անգամ կապ-
ուած ըլլալը, անոր հետ միակ մարմին մը կազմակե-
րպիւն, և յիշեալ խորհուրդի անդամներն իրենց
անձը մէկ կողմ չեն թողուր և ընդհանրապէս ընտ-
րելի կը ներկայանան քաղաքական մը որովհետեւ
անգամ միայն պիտի ընտրուի:

Դիտելի է որ այս վերջին գումարման մէջ ո՛չ
թէ հինգ անգամ ընտրելին վերջնապէս, այլ միայն
հինգ ԲԵՐԻՅԱՆ օրոնք տեղեկագիր մը պիտի պատ-
րաստեն ընկերութեան անցեալ գործունէութիւննե-
րուն վրայ: Ի՞նչ երաշխաւորութիւն կ'անոնք ունե-
նալ անոնց տեղեկագրին ճշգրտեանը վրայ, երբ
այդ հինգ անձերուն մէջ կը գտնուին թաղական
խորհրդի անդամներ:

Իմ կարծիքով, այս փառաւ խնդրոյն արժանի
եղած կարեւորութիւնը չընծայուի կոր: Հարկ է
նորակազմ մարմին վարկը բարձրացունել և գոր-
ծունէութեան շրջանակն ընդլայնել նոյն իսկ յօդու-
սոյն զգաւորներուն, — աղքատներն ու գաղթական-
ներն, — որոնք պիտի նպաստաւորուին անկից:

ԵՐՈՒՍԵՒ Ա. ՏԵՐԱԴԵՅԱՆ

ՕՐՈՒՍԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պալէն կը հեռագրեն եւրոպական
թերթերուն թէ ոտովականութիւնը իմացեր է
որ Լոնտոնի ու ժընէվի հայ յեղափոխական-
ներուն կողմէ քան հոգի ճամբայ ելեր են
գէպ ի Թուրքիա, առանց որոշ գիտացուելու
թէ ո՞ր կողմ կողմըն:

Մենք, մեր մասին, այլ ևս չառ հա-
ւատ չենք ընծայեր այս տեսակ լուրերու,
զորս չափազանցուած ու նպատակաւոր կը
կարծենք:

— Միւսին Սեֆօյ լրագրին լուրերուն հա-
յերով (միշտ ստուգութեան կարօտ) պաշտա-
կան քարտուղարներէն Միւսինի պէյ որ ամ-
բաստանուած է եղեր թէ վերջին գաւազ-
նութեան մասնակից էր, ընկողներ հարուա-
ծով մը անձնասպան եղեր է այն վայրէջին
ուր ալպանիացի պահակներ պիտի ձերբակա-
լէին զինքը:

Նոյն թերթը կիմանայ Ափրիկեան Տրի-
պոլէն թէ վերաքննիչ տառնի նախկին հա-
խափա՛ Ալի Եփէնի ֆէզան արտադրել է
օտար երկիր ապաստանած ժէօն-Թիւրքի կու-
սակցութեան անդամներուն դրամ խրկած
ըլլալու ամբաստանութեամբ:

— Զէյթինի Կրսն Զեռնալօրս թերթը
կիմանայ Իսկիւպէ թէ ալպանիական ապրա-
տամբութիւնը Բրիտանիոյ, Իփէքի և Տիւա-
քովայի մէջ շարունակուելուն պատճառաւ,
օսմ երեք վաշտ զօրք Սէլանիկէն և չորս
վաշտ՝ Պիլիօլայէն խրկուել են:

— Կիւտէի զանազան կողմերն սպաննու-
թեան գէպերը կը շարունակուին: Դեկտ-
16ին տեղի ունեցեր է յուզարկաւորութիւնը
երիտասարդ յոյն վաճառականի մը զոր իս-
լամ մը գաշտահար սպաննած էր փողոցին
մէջտեղ: Այս ոճի՝ կողին քրիստոնեանե-
րուն առեւտրութեան զգացումները վերաբար-
ժեր է առճիկներուն դէմ: Կրնայ ըլլալ որ
վրիժաւորութիւններ պատահին ու նոր դժուա-
րութիւններ ծագին: Հանգուցեալը բազման-
գամ և պատուաւոր ընտանիքի մը կը պատ-
կանէր: Զգուշութեան համար, օտար զին-
ւորներ և Կարաաղջի հրացանակիրներ ըն-
կերացեր են գաղաղին: Իտալացի սպաներ
ալ ներկայ գտնուել են թաղման: Հրացանա-

կիրները ձերբակալել են սպաննիչը, հակա-
ռակ իսլամ խուժանին ընդդիմութեան: Այս
գէպերէն քիչ օր առաջ, Գանատայի մէջ ե-
րեք տաճիկ սպաննուել են տպագրութեան
կողմէ, միջազգային զօրքերու չգիտէին գա-
րա:

— Զէյթին փաշա արտօնութիւն խնդրած
էր որ օսմ զօրքերը մասնակցին միջազգային
մեծ զօրահանգէսին որ դեկտեմբեր 18ին կա-
տարուցաւ Հանեայի մէջ, Զարին անուան
տոնախմբութեան աւելի: Իր խօսքը քաղեց-
նելու համար, յիշեցուցեր է Թուրքիոյ բարե-
կամական յարաբերութիւնները մեծ Տէրու-
թիւններուն հետ ինչպէս նաեւ սա պարագան
թէ արարողութիւնը օսմանեան հոգի վրայ կը
կատարուի:

Սակայն ծովակալները մեղծ եր են ձէլաւ
փաշայի առաջարկին, այն սրուաման համաձայն
զոր իրենք տուած էին օգոստոսին, թէ միջազ-
գային զօրքերը չի մասնակցին Սուլթանին գա-
հակարութեան տարեգալթի հանգէսին:

Այս մերժման վրայ, օսմ իշխանութիւնը
չեն ուզած ընդունիլ իրենց սպայակոյտի սպա-
ներուն ուղղուած հրաւերը՝ զօրահանգէսին
ներկայ գտնուելու և բաւականացեր են այցե-
լութիւն տալով ռուս ծովակալին և հիւպա-
տսին:

— Ալթէնքէ կէս-պաշտօնական աղբիւրէ
կը հեռագրեն. «Եօրիկոս թագաւորը և հե-
լէն կառավարութիւնը ապահովութիւն ստա-
ցան մեծ տէրութիւններէն թէ քիչ առեւնէն
Թեսալիան պիտի սկսի պարպուիլ, իրենք հա-
ւատած ըլլալով Կրան թէ ինք ո՞ր և է կեր-
պով պիտի ստանայ 100 միլիոն ֆրանքի պա-
տերազմական տուգանքը: »

Վօլթէն առնուած լուրերու նայելով, Թե-
սալիացի տառն հաշար գաղթականներն այդ-
ճամբով իրենց տեղերը վերադարձել են ար-
դէն:

Մեծ տէրութիւններուն ուշադրութիւնն
այս միջոցիս աւելի ծայրագոյն արեւելքի վրայ
գարձած է քան մեր արեւելքին վրայ: Ռու-
սիա զղբուած է Գերմանիոյ և Անգլիոյ դէմ,
կասկածելով թէ անոնք միաբանած ըլլան
ժրագրի մը վրայ որուն գործադրութեան ըս-
կզնաւորութիւնն է չինական Քիաու-Չէու հա-
ւահանգստին դրամաւոր գերմաններուն կողմէ:
Թալիզի խօսքին նայելով, Բէրլինի պահ-
լիճը մինչև իսկ պահանջեր է Զինատանէն
որ չինական երկաթուղիներու անգլիացի ճար-
տարագէտներուն ինչպէս նաեւ չինական բա-
նակի գերմանացի մարդիկներուն տեղ ռուսեր
կարգուին: Դեռ յայտնի չէ երկնային կայս-
րութեան վեհապետին պատասխանը, միայն
թէ Գերմանիոյ կայսրը ուղեւոր անշուշտ սի-
րաշահիլ Զարին սիրտը, բանախօսութիւն մը
արտասաներ է որուն մէջ Նիքօլա Բ. կայսրը
կը հռչակէ իբր իր սիրելագոյն բարեկամը որ
Գերմանիոյ հետ միեւնոյն քաղաքական տեսու-
թիւններն ունի:

Պրանսա, չուզելով ինքն ալ անմասն մը-
նալ Զինատանի շուրջը յուզուող խնդիրնե-
րուն մէջ, երկու մարտանաւ ճամբայ հանել
է գէպի ծայրագոյն արեւելք:

ՏՕՏԵԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Իրագիկ՝ ծանօթութեանց նոր շարք մը կը հա-
ղորդէ մեզ, այս անգամ Ալթոն Տօտէի մասին: Մեր
գրագէտ աշխատակիցը, Անգուր, իր «Պատիկ է-
ջերուն» մէջ մեծ գիծերով, կատարեալ գիտակցու-
թեամբ ու իրեն յատուկ նորին սնով պատկերացու-
ցած էր Սաֆօի հեղինակը, անոր մահուան հետա-
գրին առաջին տպագրութեան առիթով: Իրագիկ,
իր կարգին կուգայ մեզ յիշեցունել քանի մը պա-
րագաներ որոնք համակրութեան կապ մը հա-
տատած էին ֆրանսացի վարստանին և հայերուս
միջեւ:

Պալայ հայ երիտասարդութիւնը, ջերմ սիրով ու
ընթերցող Տօտէի գործերուն, մեծ հաճոյքով ող-
ջուանց՝ իբր չորս տարի առաջ, «Առօստ» ժէօն է
Ռիլլեր Էնէի հայերէն ներկայացումը Գառնդիւլի
թատրոնին մէջ. թատերախաղը թարգմանած էր
Արշակ Զօրանեան. երիտասարդ գրագէտը արտա-
սանեց նաեւ զգայուն բերթում մը այդ երեկոյ-
թին մէջ, վերջիններէն այն ներկայացումներուն
որոնք հայերէն լեզուով կը տրուէին գեւա այդ թու-
կանին:

Յետոյ, Արեւիք օրագիրը, իր խափանումէն քիչ
առաջ, իրեւ թերթին հրատարակեց ձեւին թարգ-
մանութիւնը, այն հրաշակեալ վէպին որ այնքան
ախորժով կարգացուցաւ հասարակութեան ֆրան-
սերէն չի գիտցուի մասին որուն կուզուէր ճշտակ մը
տալ Տօտէի վրայ:

Կարիէ սակայն, որ ձեռնհաս զրիչ մը, առան-
ձին հատարով թարգմանէ Տօտէի գեղեցկագոյն վե-
պերէն մէկը գոնէ, հայ մատենադարաններու մէջ
պահուելու համար մեծանուն վրայաւանդին անունը,
ինչպէս ունինք արդէն Հիւլիոյ, Լամարգիւի, Միւ-
սի, Տիւսայի և ուրիշ ֆրանսացի մեծ հեղինակներու
գործերէն: Նորերուն համար միշտ օրինակ մը կըլ-
լայ իրենք ալ մշակել ու շարունակել ընտանիք
թարգմանութիւններու ճիւղը:

Իրագիկ՝ իր նամակը կատարեալ զգայուն յիշա-
տակութեամբ մը այն սոցնութեան որով Ալթոն
Տօտէ բարեխօսեց, անցեալ տարի, արտաքին
գործոց նախարար Պ. Զանթօյի մօտ ի նպատակ
Հայ-
րենիք օրով երթի տնօրէն Ֆրանկուս Դահաւարի որ
թշնամական զրոյստութիւններու տակ ընկճուած
բանտարկուած կը մտար: Խնդիրն ընդունուեցաւ
խիղիւր և Պ. Զանթօյի կողմէ Պալայ ֆրանսական
գեապան Պ. Քոմպանի ուղեւոր հեռագրի մը վրայ,
Հայրենիք տնօրէնը կազմուէր:

Այս մասնաւոր գէպը կապացուցանէ թէ Տօտէ
իր վերստանի տաղանդին կը միացունէր մարդա-
սիրական զգացում մը գէպի այն գրողներն, — իրեն
համար թէ՛ օտար — որոնք՝ հաղածուած ժողովուր-
դի մը զաւակ՝ կը տառապէին ու կը հաղածուէին:
Ամեն ֆրանսացիի տրուած չէ այս զգացումը ու
կարեկցութիւնը:

ԱՅԺՄԵՈՒԹԻՒՆ

ՏՐԵՅԻՍԻ ՍԻՆԴԻՐԸ

Տրեյիսի սևուան շուրջը քացուած
վեճը կը շարունակէ օրուան խնդիրը մնալ
միջոց ի միջոց, և քանակաւն աչնիւն կը
սասկիսանայ քարիզեան մամուլին մէջ որ
Ֆիկառօի սևօտէնը, Ֆերսիսան սը Ռօտէ, հրա-
ժարեալ հարկին մէջ կը գտնուի՝ իր եւ իր
վարած քերթին վարկն անաղաւթ պահելու
համար հանրային կարծիքին առջեւ:

Ֆիկառօ ամենեւն աւելի բուռն կերպով
պաշտպան կանգնած էր Ծերակոյցի դեր-նա-
խագահ Պ. Շէօրէի Գէսքերի որուն յայտ-
նաւորութիւններուն շուրջը կը պահանջէր: Չօյա-
ւալ, պահ մը մոռնալով իր վիպասանի հան-
գաւանքը, միջամեց այս ազգային-ֆաշա-
ական խնդրին, ի պաշտպանութիւն Պ. Գէս-
քերի, շարք մը պերճախօս յօդուածներով:
Այս ամենը ուրիշ քանի չի ծառայեցին,
քայց երբ հանրային կարծիքը՝ որ կուրօտէն

ՏԵՂԱԿԱՆ

գրգռում էր իրենց դեմ հանելու, այն աստիճան որ Քառքիե Լսարենի ուսանողները, ակադեմիական վերջին ընդունելությունն առաջ, «անկցի Զօր» աղաղակներով շրջեցան Ակադեմիին ջուրջը:

Ռուկոն-Մարտիրոսը հեղինակը, որ մեկնեալի փոքորիկներ տեսած է իր հանրային ու գրական կենսական մեջ, չի սկսուցաւ ասկայն այս ցոյցներու ու իր դեմ գործածներուն առջեւ, եւ տեսակ մը հրաշաւակեց՝ Ֆրանսայի երիտասարդութեան ուղղումը, որուն մեջ անկեղծ հայրենասիրութեան, ուղղամտութեան եւ ազնուութեան յորդորներ կուտայ ճորտ սերունդին:

Իսկ Թիկառօի սնօրեմը, դեկտեմբեր 18ի քիսին ճակատք յօղում մը հրաշաւակած է իր ստորագրութեամբ, որով արհամարհանօք կը հերքէ այն ամբաստանութիւնը թէ ինկ շահու մկասումներով պաշտպանած է Տրեյփիսը եւ թէ այս առթիւ անարգած է Քրանսական բանակը: Բայց որովհետեւ պետական մկասումներ չի ներկայիս որ իրենց պահանջած ֆնմութիւնն առաջ տարուի եւ հանրային կարծիքն ամբողջովին իր կողմը չըլլայուն, Պ. Տր. Ռօտե առժամապէս կը հրաժարի թերթին սնօրեմութենէն զոր կը քողո իր ընկերոջ՝ Պ. Բեռնիկիի որ չեղով մնացած էր այս խնդրին մէջ:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Այսօր, Առաջնորդական Տեղապահ Տ. Յակոբ Ծ. վարդապետի անուան տօնախմբութիւնն ըլլալով, Ն. Արժանապատուութիւն շնորհաւորական բաղմամբիւ այցելութիւններ ընդունեց առաջնորդարանի մէջ:

Քաղաքական ժողովոյ շաբաթական նիստը փոխանակ երէկի՝ յառաջիկայ երկուշաբթի տեղի պիտի ունենայ:

Եգիպտոսի հայ գաղթականութիւնը իր հին եւ նշանաւոր գէմբերէն մէկը կորսնցուց յանձին Պօղոս Էֆէնտի Կարապետեանի որ մեռաւ հինգշաբթի գիշեր, խոր ծերութեան հասակի մէջ:

Հանգուցեալը, բնիկ Արարիկացի, աղայ հասակէն Եգիպտոս գաղթած էր ուր արդէն զինքը կանխած էին իր ազգականք. տեղական լեզուն սովորելով եւ իր ուշիմութեամբ ու ճարտարութեամբ սիրելի հանգիստանալով ամենուն, իր ազգականներու մահէն ետք կը ժառանգէ փոխաբքայական պալատին մասնաճակատութիւնը զոր կը վարէ երկար տարիներ: Այս կարեւոր պաշտօնին ընծայած առաւելութիւններէն օգտուելով եւ խնայասիրութեամբ Պօղոս Էֆէնտի կապահովէ իրեն համար նիւթական բարգաւաճ վիճակ մը զոր մասնաճակատութենէ հրաժարելէն ետք աւելի եւ կամրապնդէ սեղանաւորական գործողութիւններով, այնպէս որ Եգիպտոսի հայ հաւուսներու առաջին կարգին վրայ կը դասէին զինքը:

Հանգուցեալը բարեպաշտական ու կըրթասիրական զգացումներով օժտուած էր, եւ աղքատի, դպրոցի, եկեղեցիի ու աղգային ամեն տեսակ կարօտութիւններու չէր զլանար

իր նպատակը: Իր ծննդավայրին համար մասնաւորապէս բարերար մը հանգիստացած էր եւ իր անձնական ծախքով կառուցած էր Արարիկի մէջ ազգ. վարժարան մը ու եկեղեցի մը որոնք 1893ի աղետալի հրդեհին ու աւարառութիւններուն քարուքանդ եղան: Այդ տխուր դէպքերէն ետք բացուած հանգանակութիւններուն ալ մասնակցեցաւ վերաւոր որոով:

Հանգուցեալը կը թողու օգուտը աշխարհի մը եւ բաղմունքամ դերդաստան մը որուն պեսն է Պետրոս Էֆէնտի Կարապետեան ուր կը յայտնենք մեր ցաւակցական զգացումները:

* * *

Յուդարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ հանգիստաւորապէս, խուռն բաղմութեան մը ներկայութեամբ որոնք փութացած էին հանգուցեալին բնակարանն ի Շուպրա: Միջօրէն յետոյ ժամ 3ին գաղաղն հանուեցաւ եկեղեցական թափօրով որուն կը նախադասէր առաջնորդական Տեղապահ հայրը, շրջապատեալ քահանաներէ: Թափօրին առջեւէն կերթային խումբ մը ոտիկաններ եւ ուսական ու պարսկական հիւպատոսարաններու գաղտնիքը: Դադարը՝ որուն ծոցիքը բռնած էին Տեառք Եւստօֆ Աղիզ պէյ, Անտօն Արթիւնօֆ, Բարթիկ Նահապետեան եւ Տր. ձեռահան՝ դուռն էր մեռելակիր շքեղ կառքի մը մէջ, ու ծածկուած պսակներով: Ետեւէն թաւեայ բարձի մը վրայ կը տանէին հանգուցեալին ստացած երկու ուսական եւ մէկ հագեցական պատուանշանները:

Եկեղեցւոյ մէջ, արարողութեանց կատարումէն ետք, Տ. Յակոբ Ծ. վարդապետ խոսեցաւ գաղտնականը, նկարագրելով հանգուցեալին բաղմունքաւոր ու օղորմած ասէր կեանքը:

Եկեղեցւոյ դուռին մէջ, Պետրոս Էֆ. Կարապետեան յուդարկաւորաց ցաւակցութիւններն ընդունելէ ետք, գաղաղը վերջապէս դուռեցաւ մեռելակիր կառքին մէջ եւ փոխադրուեցաւ Մարմինայի ազգ. գերեզմանատունը: Յուդարկաւորաց մեծ մասը՝ իրենց արամադրութեան ներքեւ դուռն էր լանտանելով հետեւեցան մինչեւ գերեզմանատուն ուր, թաղման պահուն, դամբանական մը կարգաց նաւարէթ էֆ. Աղադարմ, հանգուցեալին կենսադրութիւնն ընելով զգացուն սնով մը ու զգածեալ շնչոտելով:

Հանգուցեալը ուսական հպատակ ըլլալով, Գահիրէի ուսական հիւպատոս Պ. Իփանօֆ երէկ ցաւակցական այցելութիւն տուաւ Պետրոս Էֆ. Կարապետեանի, յուդարկաւորութենէն առաջ:

Այլի Տիկին Վարդենի Պ. Կարապետեան, Տիար եւ Տիկին Պետրոս Կարապետեան եւ իրենց զաւակները, ինչպէս նաեւ Միհանօֆ եւ Շէրիտեան ընտանիքներն իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամեն անոց ուրոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ իրենց օղբացեալ ամուսնոյն եւ հօր ՊՈՂՈՍ Էֆ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ յուդարկաւորութեան հանգեալին եւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւատովքը տուին այս տխուր առթիւ:

Բարձր. Խտիլը այս իրիկուն Մանթազահ կերթաց ուր պիտի կենայ մինչեւ չորեքշաբթի վերադարձին իրեն պիտի ընկերանան Բարձր. Խտիլօհին եւ մայր. Խտիլօհին:

—Ամերիկեան հօրնալը զլաւագիտական գործակաւոր Պ. Հարիսըն եւ Տիկին Հարիսըն հինգշաբթի իրիկուն առաջին անգամ ըլլալով Շէփըրտ օթէլի մէջ սեղան մը տուին հիւպատոսական մարմնոյն: Երկր օրը, առաւօտուն, Պ. Հարիսըն հանգիստաւորապէս բնագտնուեցաւ Խտիլին կողմէ որուն ներկայացուց իր յանձնարարագրերը:

—Կըսուի թէ Կ. Պօլոյ անդլական դեսպան Սըր Թիլի Բըրրի Գահիրէ պիտի գայ, ձմեռան եղանակը հոս անցունելու:

—Եգիպտական երկաթուղիներու վարչութիւնը կը ծանուցայ թէ այսուհետեւ կաշառներու մէջ զանգակ չի պիտի զարնուի կաւախումներու մեկնման միջոցին, այլ կաշառանին պետք փող հնչեցունելով պիտի տայ մեկնման հրամանը:

—Եգիպտական բանակը Բարբոս փաշայի հրամանատարութեան տակ հինգշաբթի օր Գասալա մտաւ:

—Գահիրէի մէջ ծանօթ նորաձեւութեանց մեծ վաճառատուններէն Բարբալ եւ ընկերութիւնը միացած ըլլալով անգլիական Վուօքըր տան հետ, Լոնտոնի մէջ 250,000 սոկի գրամաղլով ընկերութիւն մը կազմուած է այգերիւ հաստատութիւնները շահագործելու համար:

Միացեալ վաճառատուններու տնօրէնները պիտի ըլլան Տեառք Գօթի Մէյմարտի եւ ձօն Ուօքըր:

—Նկարչական ութերորդ ցուցահանգէտը այս տարի անգլի պիտի ունենայ Սէրք Առթիւ թիւի մէջ, եւ պիտի տեսնուի մը, վեարուր 13էն մինչեւ մարտ 12:

—Օրէնսդրական ժողովը սրտած է յուն վարի մէջ բնաւ նիստ չընել իրարու յաջորդող տօներուն պատճառաւ:

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀՆՈՒԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՆԵԱ (Կրէտ), 24 Գեղ. — Խառնիքը բրիտանականներուն վրայ յարձակեցան Քանտալի փող Բուսական թուով մարդ տարմնեցին: Ութիսօյ չըր. Զակարը հրդեհներ ծագեցան: Կղզիին վիճակը նոյնն անգնապալի կը դառնայ:

ԹՂԹԱՅՈՒԹԻՒՆՔԻ «ՓԱՐՈՍ»

Ս. Օ. Ապու Հաւիտ. — Ձեր նամակը ստացանք եւ պարտաւորութեամբ համեմատ պիտի շարժինք. ինչ օրէն կը գրենք ձեզի:

Ա. Գ. . . Պօթըն. — Ինչո՞ւ չեմ պատասխաներ մեր նամակներուն:

Տիկին Ա. Աղբրանդար. — Ձեր ուղածը երկ վրէպեցին:

ՀԱՆԳԵՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅ. Վիլենա. — Ներողութիւն երեւ ձեր պատուական նամակներուն դեռ չի կրցանք պատասխանել: Առաջիկայ շաբաթ պիտի ջանանք գրել:

ԱՐՄԵՆ. Մանչէսթըր. — Մի գարմանք բնաւ: Կանգսի արեւը անանկ գեղումներ կրնան ունենալ:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅՈՒՄՆԵՐ

Տեառք Պէնտոն եւ Վալլառ անգլիական թատերական խումբին տնօրէնները կը խնդրեն մեն ծանուցանել թէ Գահիրէի մէջ իրենց տաղին ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ տաղիկայ յունիս 1ին թիւթա Ռուստալի մէջ (Սօճրօյ Գլըս):

Խումբը կազմուած է վեց դերասաններէ, և վեց դերասանուհիներէ եւ ներկայացուցիչ խումբը կը պատկանին Լոնտոնեան հորագոյն խաղացուցակին (repertoire):

ԱՆԳԼԻԱՅԻՆԵՐԸ ՃԱՄՐՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՄԷՉ

Ուր որ ալ ճամբորդներ, կազմէ երկրիս շրջանը ընկնու համար ըլլայ, կազմէ պարզ գիւղացիները ինչ մը անդամաւոր ահազին քանակութեամբ անդիւրացիներու կը հանգիստ պիտի ախտ հետաքրքիր կըլլանք գիտնալու թէ ինչո՞ւ Անգլիան այդ զաւակները միշտ դուրս կըլլեն իրենց հայրենիքէն: Ուր որ ալ ըլլաւ գիտացող ելլող անդիւրացիները կարծես թէ միեւնոյն մ. րդ. կրնան են, նոյն հագուստով, նոյն գլխարկով և նոյն շարժումով սրնոյ ամենքն ալ միեւնոյն անապարտելով կը հասնին և միեւնոյն անապարտելով կը մեկնին, առատութեան խմբէ, օթիկին կերակուրներէն դանդաղ տեղէ և շուրջօրէն իրենց հաշիւը մաքրելէն վերջ: Ամեն օր կը հանգիստ պիտի առնայ: Անցեալ օր ասոնցմէ մէկը կը պատմէր թէ քանի մը ամառան մէջ եւրոպայի մեծ մասը տեսնելէ, Ստիւ գրեթէ կէսը այցելելէ և Ամիսիկէի կէսէն աւելին պարտելէ վերջը քիչ մը հանգստանալ կուգար Գահիրէի մէջ. քիչ օրէն ճամբայ ելլելու համար գէպի Ամերիկա:

—Հաճոյքիս համար կը ճամբորդեմ, կըսէր, և եթէ այս ճամբորդութեանց մէջ բան մը կայ որ զիս կը նեղէ այն ալ օթիկներուն մէջ վատացող մեղքներն են:

Անցողիկի տալուտուկը, ճամբորդութեան յոգնութիւնը և ուրիշ հազար և մէկ զրոհուածութիւնները առ ոչինչ կը համարէր, միմիայն մեղքներէն դանդաղաբար համար:

—Անգլիացին դուրս և ոչ մէկ ազդ կերակուր եփել գիտէ, կը յաւերար երկուս մայ վուխքի միջեւ:

Հետաքրքրուեցանք գիտնալու թէ իր այս երկայն ճամբորդութեան մէջ, իր տեսած տեսելերը ինչ տպաւորութիւն ըրած էին իր վրան:

Անտոքը հաճոյակատարութեամբ մը, մեր խօսակցիցը ստպէս լրացուց մեր փափաղը:

—Սպանիացիները՝ կղերիկներէն երեսնէն աւել ազգ մը կը կազմեն, Զատիկին օրը Հռոմ՝ գանուեցայ, Ս. Պետրոսի հրապարակին վրայ Պապը տեսայ որ ամբողջ ծնրադիր ժողովրդեան մը իր օրհնութիւնը կուտար. շատ գեղեցիկ սրճարաններ կան Ֆլորանսի մէջ:

Նախօրի մէջ շատ գէշ սիկառներ կը ծախեն. Բալէրմոյի փողոցներուն մէջ անվարտի մուրազկաններու կը հանգիստ և Պապը մէջ կարծաւորին չափ շատ շուն չի կայ: Աքանչեւ ի կարկանդակ մը (ֆրեթիւրա) կերայ ի Գահիրէ, և ասկէ զատ ուրիշ ազդու բան չի գրուող հոս: Դամասկոս զարմանալի երկիր մըն է և Լիբանանի մէջ շամբանեա խմբի: Ռուսները խիստ լաւ ֆրանսիներէն կը խօսին, Պէրլինի մէջ կառքերը շատ կամաց կը բալեն, և անգամ մը ձերմակ բանթալոն մը լուալ տուի Վիեննայի մէջ, բայց աւանակները փոխալ տարդուկեր էին: Միւնիխի գարեջուրը կուտ մը չարժեր, ֆրանսացիք շատ գէշ կը հագուին և Գերմանացիք չղբենալի պէս կը ծիւնեն:

—Հայեր տեսնելու առիթը ունեցա՞ք, հարցուցի:

—Մինչեւ Արարատ լեռան գագաթը բարձրացայ, բայց մէկ հայու մը չի հանգիստեցայ հոս, երէկ մինակ հայ մը տեսայ որ Պատէկային տէրն է, he is a jolly good fellow:

Տարակարծիք չէի կրնար ըլլալ այդ տարօրինակ անգլիացիին:

PHARMACIE DE LA POSTE

ԴԵՂԱՐԱՆ Ե. ԱՄԱԳԵԱՆ

ԳԱԶԻՐԷ, ՓՕՍԹԱՅԻ ՇՐԱՊԱՐԱԿ. ՄԱՏԱԹԱՅԻ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՏԱԿ

Այս նորահաստատ դեղարանին մէջ յաճախորդները պիտի գտնեն եւրոպական լաւագոյն գործարաններէն ընտրած թարմ դեղեր, չափաւոր գիններով: Դեղագիրները ամենայն խնամք և ուշադրութեամբ կը պատրաստուին:

Անգլիական և ֆրանսական սքեսիալիքներ: Թարմ հաւնային ջուրեր, անուշահոտութիւնք և հնազանդական և ժանրագիտական քննութիւնք: Դեղարանա կը յաճախեն հայ և օտարազգի ծանօթ բժիշկներ:

Բժշկական ձրի խորհրդածութիւնք աղբատաց համար: 13—50

Ս. ԹԵԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ-ԴԵՐՁԱԿ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՍ, 3 ԹԵԼԻՖԻԳ փառա փողոց

ՇԱԼՈՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ԴԵՄ

Կերպարներու զանազանութեամբ ու ընտրութեամբ և ձեւի ու ճաշակի կատարելութեամբ այս տան գիմող յաճախորդները գոհ պիտի մնան թէ պատրաստուած հագուստներէն և թէ գիններու չափաւորութենէն: Դիւրամատչելի պայմաններ: 3—4

ՏՕԲԹՕՐ Կ. ՃԵՐԱՀԵԱՆ

Տօբթօր Կ. Ճերահեան այս անգամ Գահիրէ հաստատուած ըլլալով, իրեն դիմող հիւանդները պիտի ընդունի իր բնակարանին մէջ ի Շարա Բթթ-Պէյ թիւ 2 (մուտք՝ Աթ Գէթ-Իւլ-Կինէնա) ամեն օր, բայց կիրակիներէ, առաւօտէն մինչեւ ժամը 3(Յ.Մ.) իսկ ժամը 3էն մինչեւ 5 կարելի է գիրք գտնել Արարատ դեղարանը ի Պէշի-Պուրէն, և 5էն 7 էօդ. պէքի ի վրայ Ֆարմաթի առ լա Պուրս դեղարանը: 7—8

ՃԵՐԱՀԵԱՆ ԵՒ ՍՅՆԼ ԼՈՒԱԼՈՒ ՇԱՄԱՐ

Գ Ո Ր Ծ Ա Ն Ե Յ Լ Գ

ԼԵՍՍԱՆԿ. ՏԻԻ ԺԵՆԻՆ

Ծախի և ժամանակի խնայողութիւն. — Մաքուր և կատարելագործուած. — Արագութիւն և դիւրութիւն. — ձերմակէ դիւրութիւն և այլոց հսկանքով:

ԿԱՐԵՒՈՐ. Լէսսի/սի Ժէնի/ն 21 ՄԱՇԵՏՆԵՐ

Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ 100,000,000 ֆլիօ տարեկան սպառում. — Դործածութեան կերպը խիստ դիւրին՝ խաւանցիւր բաժնի վրայ կը գտնուի:

Միակ ցերեկացուցիչ յեղիպոս

Կ. Վ. ԵԿԱԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

Գ. ԲԵՐԷ. ՊԱՅԼՈՐ ՄՈՒՐՈՒՐ 20—24

Le Gérant: D^r. A. S. HAGOPIAN

Տպագրութիւն ՓԱՐՈՍ Երզրի

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ԵՐԹԵԻՆՈՒԹԵԱՆՑ

Սկսեալ 1 Փետրուար 1897

ԳԱԶԻՐԷՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՍԻ ԳԻԾ

Կ Ա Յ Ք Ս Ա Ն Դ Ք		Իտալի		Գերմանի		Ֆրանս		Անգլի	
		1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.
Գահիրէ	մեկ.	4 45	—	7 30	8 15	9 30	3 30	4 45	7 15
Վիեննա	»	8 —	—	7 49	9 32	10 15	4 47	5 29	8 32
Թանթա	ժամ.	11 28	—	8 30	10 30	10 55	5 45	6 7	9 30
	մեկ.	11 48	6 —	8 34	11 15	11 —	6 26	6 11	—
Տամանհար	»	3 10	7 34	9 41	12 49	11 58	7 59	7 7	—
Աղեքսանդրիա	ժամ.	6 25	9 15	10 45	2 30	1 —	9 40	8 7	—

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՍԻ ԳԱԶԻՐԷՆ ԳԻԾ

Կ Ա Յ Ք Ս Ա Ն Դ Ք		Իտալի		Գերմանի		Ֆրանս		Անգլի	
		1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.	1.2.3 կգ.
Աղեքսանդրիա	մեկ.	—	7 —	7 15	9 —	9 20	2 30	4 15	6 15
Տամանհար	»	—	8 6	8 58	10 2	12 14	4 13	5 15	8 6
Թանթա	ժամ.	—	9 12	10 28	11 —	2 39	5 43	6 10	9 40
	մեկ.	6 15	9 16	11 20	11 5	2 49	6 30	6 14	—
Վիեննա	մեկ.	7 18	9 59	12 23	11 46	4 43	7 33	6 52	—
Գահիրէ	ժամ.	8 30	10 45	1 35	12 30	6 25	8 45	7 35	—

ԳԱԶԻՐԷ-ՍԻԻԷԶ

ՊԵՆԶԱՅԻ ՃԱՄԲԱՅ

ՍԻԻԷԶ-ԳԱԶԻՐԷ

ԿԱՅԱՐԱՆԻՔ		ԱՌԱՐՈՅ		ԵՐԵԿՈՅ		ԿԱՅԱՐԱՆԻՔ		ԱՌԱՐՈՅ		ԵՐԵԿՈՅ	
Գահիրէ	մեկ.	11 40	—	7 —	—	Սիւէզ (բարափ)	մեկ.	9 50	—	—	—
Վիեննա	ժամ.	12 28	—	7 48	—	» կայարան	»	—	—	3 30	—
	մեկ.	12 33	—	7 53	—	Խամալիա	»	1 20	—	7 5	—
Զակաղիկ	ժամ.	1 34	—	8 54	—	Զակաղիկ	ժամ.	3 7	—	8 53	—
	մեկ.	1 44	—	9 4	—		մեկ.	3 17	—	9 3	—
Խամալիա	մեկ.	3 40	—	1 —	—	Պէշէ	ժամ.	4 13	—	9 47	—
Սիւէզ կայարան	ժամ.	—	—	5 —	—		մեկ.	4 17	—	9 4	—
Տօք (բարափ)	ժամ.	6 55	—	—	—	Գահիրէ	ժամ.	5 5	—	10 35	—